

Tablica 2.

3.2. Opis predmeta

Opće informacije		
Nositelj predmeta	Doc. dr. sc. Katarina Poldrugovac	
Naziv predmeta	Računovodstvo okoliša	
Studijski program	Preddiplomski sveučilišni studij „Menadžment održivog razvoja“	
Status predmeta	Obvezatan	
Godina	4. godina	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave	ECTS koeficijent opterećenja studenata	3 ECTS-a
	Broj sati (P+V+S)	30 (15+0+15)

1. OPIS PREDMETA

1.1. Ciljevi predmeta

Upoznati studente sa teorijskom osnovom i praktičnim mogućnostima ustrojavanja dijela računovodstvenog informacijskog sustava, čiji je zadatak osigurati relevantne informacije za operativni i strateški menadžment okoliša, ali i za vanjske korisnike na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom planu.

1.2. Uvjeti za upis predmeta

Nema.

1.3. Očekivani ishodi učenja za predmet

Nakon položenog predmeta, student će biti sposoban primijeniti instrumente, metode i tehnike računovodstva okoliša u osiguranju relevantnih informacija, a sukladno informacijskim zahtjevima menadžmenta i vanjskih korisnika u turizmu i hotelskoj industriji. Naglasak je na osiguranju mjerljivih kriterija za ocjenu dostignutog stupnja razvoja u području unapređenja i zaštite okoliša, na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom planu, uz uvažavanje teorijskih polazišta, propisa, standarda i najbolje svjetske prakse. Ishodi učenja se mogu prepoznati u činjenici da će student biti sposoban:

- Razumjeti mjesto i ulogu računovodstva okoliša u teoriji i praksi hotelskih kompanija, turističkih organizacija i turističke destinacije, kojom se upravlja kao korporacijom
- Primijeniti instrumente računovodstva okoliša i računovodstva odgovornosti u pripremi podataka i informacija za menadžment okoliša, koje su im neophodne u procesu planiranja, kontrole i upravljanja okolišem
- Implementirati odredbe važećih propisa i standarda (npr. EPA, IFAC, ISO 14000ff...) u pripremi izvještaja za menadžment, ali i za vanjske korisnike, sukladno dostignutom stupnju razvoja brige o okolišu na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini
- Shvatiti čitati i tumačiti stavke iz poslovnih knjiga računovodstva okoliša, eko-bilance (LCA - Life Cycle Assessment) kao utjecaja proizvoda na okoliš u životnom vijeku trajanja, eko-efikasnosti, te općih i posebnih pokazatelja o okolišu i održivom razvoju
- Provesti načelo odgovornosti u svim segmentima upravljanja okolišem u turizmu i hotelskoj industriji.

1.4. Sadržaj predmeta

Sadržaj predmeta je usmjeren na stjecanje temeljnih znanja o pojmu, sadržaju i ulozi računovodstva okoliša u turizmu i hotelskoj industriji, a temeljeno na primjeni specifičnog računovodstvenog instrumentarija, te uz uvažavanje teorijskih polazišta, propisa, standarda i najbolje prakse. U izučavanju

ove problematike, mogu se izdvojiti slijedeće tematske cjeline:

- Pojam i sadržaj računovodstva okoliša u računovodstvenom informacijskom sustavu, usmjerenog na pripremu informacija za menadžment okoliša i za vanjske korisnike (pojam i sadržaj, nacionalno računovodstvo okoliša, financijsko računovodstvo okoliša, materijalno računovodstvo okoliša i menadžersko računovodstvo okoliša)
- Računovodstvo okoliša, kao podsustav računovodstva odgovornosti, čiji je zadatak da osigura provođenje načela održivog razvoja (uravnoteženje ekonomskog, ekološkog i društvenog razvoja) u turizmu i hotelskoj industriji
- Međuzavisnost i uvjetovanost računovodstva okoliša, sa odredbama nacionalnih propisa i međunarodnih propisa i ugovora, standarda i najbolje svjetske prakse iz područja zaštite i unapređenja okoliša u turizmu i hotelskoj industriji
- Specifičnosti prepoznavanja, obuhvaćanja i izvješćivanja o troškovima okoliša (vrste troškova okoliša po kriterijima EPA-e i IFAC-a, klasični i skriveni troškovi okoliša, troškovi vezani za unapređenje i zaštitu okoliša, troškovi koji su posljedica nebrige o okolišu, koncepti i metode upravljanja troškovima okoliša po načelima računovodstvenog obuhvaćanja troškova kvalitete, sustavi i metode obračuna troškova okoliša)
- Računovodstveni izvještaji o okolišu za interne i eksterne korisnike (sustav izvješćivanja na razini kompanija u svjetskoj hotelskoj industriji, izvješćivanje na razini turističke destinacije, izvješćivanje na nacionalnoj i međunarodnoj razini, Eko bilanca - LCA, eko-efikasnost, pokazatelji o okolišu i održivom razvoju, revizija okoliša)

1.5. Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja ☒ seminari i radionice ☐ vježbe ☐ obrazovanje na dalji ☐ terenska nastava	☒ samostalni zadaci ☐ multimedija i mreža ☐ laboratorij ☐ mentorski rad ☐ ostalo					
1.6. Komentari	Poseban naglasak se stavlja na interaktivni rad tijekom nastave i na rješavanje samostalnih zadataka, radi povezivanja teorije i prakse.						
1.7. Obveze studenata	<p>Obveza je studenata prisustvovati predavanjima i vježbama (minimalna prisutnost 70%), te aktivno sudjelovati u nastavnim procesima. Obradom studija slučajeva iz prakse (samostalni zadaci) studenti u grupama obrađuju i prezentiraju mogućnosti primjene instrumentarija računovodstva okoliša na razini hotelskih kompanija, turističkih destinacija ili drugih sustava u okviru ukupne turističke ponude. Kreativnim pristupom, studenti se upućuju na povezivanje teorijskih polazišta, propisa, ekoloških standarda i najbolje prakse u rješavanju otvorenih pitanja upravljanja okolišem u turizmu i hotelskoj industriji. Student je dužan pristupiti parcijalnom obliku ispitivanja, ali ispit može položiti i kao cjeloviti, uz uvjet da svlada sve oblike gradiva predviđene nastavnim planom i programom predmeta.</p>						
1.8. Praćenje ¹ rada studenata							
Pohađanje nastave	1	Aktivnost u nastavi		Seminarski rad		Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit	0,5	Usmeni ispit		Esej		Istraživanje	
Projekt		Kontinuirana provjera znanja	1	Referat		Praktični rad	
Portfolio		Case study	0,5				
1.9. Postupak i primjeri vrednovanja ishoda učenja tijekom nastave i na završnom ispitu							

¹ VAŽNO: Uz svaki od načina praćenja rada studenata unijeti odgovarajući udio u ECTS bodovima pojedinih aktivnosti tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta. Prazna polja upotrijebiti za dodatne aktivnosti.

Ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu provodi se temeljem Pravilnika o ocjenjivanju studenata FMTU. Za svaki kolegij izrađuje se detaljni izvedbeni nastavni plan kojim se usklađuju aktivnosti, studentsko opterećenje, ishodi učenja i metode ocjenjivanja.

1.10. Obvezna literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskog programa)

1. Gulin, D. Peršić, M. (red.), Upravljačko računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb (str. 552 - 593), 2011
2. Peršić, M., Janković, S., Menadžersko računovodstvo hotela Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija i Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika Zagreb (str. 496 - 530), 2006
3. PowerPoint prezentacije dostupne na lumensu

1.11. Dopunska literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskog programa)

Dopunska literatura:

1. Bebbington, J., Gray, R., Accounting for the Environment, ACA, Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi, 2003. (odabrana poglavlja)
2. Environmental Accounting Sustainable Development Indicators, Proceedings, 3rd international conference, Prague, May 2007. p 23-25
3. EPA, An Introduction to Environmental Accounting as a Business Management Tool – Key Concepts and Terms, United States Environmental Protection Agency, Office of Pollution Prevention And Toxics, Washington, EPA 742-r-95-001, 1995.
4. IFAC, Environmental Management Accounting, International Guidance Document, International Federation of Accountants, New York, 2005
5. Rikhardsson, P.M.; Bennett, M.; Bouma, J.J., Schaltegger (Eds.), Implementing Environmental Management Accounting: Status and Challenges, EMAN, Springer, Dordrecht, 2005. (Odabrana poglavlja)
6. Maria Gabriella, B., DEL BALDO, M., & Nesheva Kiosseva, N. (2017). Environmental Accounting and Reporting. Theory and Practice. (odabrana poglavlja)
7. Wenk, M.S. The European Union's Eco-Management and Audit Scheme (EMAS), Springer, Dordrecht, 2005. (odabrana poglavlja)

1.12. Broj primjeraka obvezne literature u odnosu na broj studenata koji trenutno pohađaju nastavu na predmetu

Naslov	Broj primjeraka	Broj studenata
Gulin, D. Peršić, M. (red.), Upravljačko računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb (str. 552 - 593), 2011	20	10
Peršić, M., Janković, S., Menadžersko računovodstvo hotela Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija i Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika Zagreb (str. 496 - 530), 2006	20	10

1.13. Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih znanja, vještina i kompetencija

Kvaliteta programa, nastavnog procesa, vještine poučavanja i razine usvojenosti gradiva ustanovit će se provedbom pismene evaluacije opsežnim upitnicima te na druge načine predviđene prihvaćenim standardima, sukladno Pravilniku o sustavu za kvalitetu Sveučilišta u Rijeci i Pravilniku o sustavu za kvalitetu Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu